

Església de Sant Sebastià de Montmajor

Caldes de Montbui

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Vall de Gallifa, al vessant nord-oest de la muntanya del Farell
Emplaçament: Per la carretera BV-1243 de Caldes de Montbui a Sant Sebastià de Montmajor
Alçada: 514

Coordenades:

Latitud: 41.6644
Longitud: 2.11882
UTM Est (X): 426640
UTM Nord (Y): 4612891

Classificació

Número de fitxa: 08033 - 57
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle: XI
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: el campanar presenta perill d'enderroc
Protecció: Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Número inventari: Sí (IPA 28480)
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Religíós
Titularitat: Privada
Titular: Bisbat de Terrassa. C. Vinyals, 49 - 08221 Terrassa (Barcelona)

Descripció

Església que consta d'una sola nau amb transsepte i una planta en forma de creu llatina. La planta té, pel costat de llevant, una capçalera triabsidal, en la que l'absis del centre és de planta quadrada i els dos laterals de planta semicircular. A l'extrem de migdia del transsepte hi ha un altre absis, també de planta semicircular. La nau i el transsepte són coberts per una volta de canó seguit i els absis per voltes de quadrant d'esfera excepte el central que ho és per una volta de canó seguit. La trobada de la nau amb l'absis central es realitza, mitjançant un doble reclau amb el qual es crea un arc intermedi de transició entre l'amplada de la nau i la de l'absis, més estret. La continuïtat de la nau, en tota la seva llargada no és interceptada pel transsepte. La comunicació d'aquesta amb els braços del transsepte es fa mitjançant dues obertures amb arc de mig punt a cada costat de la nau, enfrontades. L'alçada d'aquestes obertures és molt més reduïda que la del transsepte. A les façanes de llevant, migdia i ponent té unes finestretes de doble esqueixada i arc rodó. A l'exterior de l'absis s'observa una ornamentació a base de arcuacions i faixes llombardes. La façana de llevant està decorada amb un fris d'arcuacions cadascun, separats per dues lesenes verticals que defineixen tres espais, estrets i allargats. A les façanes laterals d'aquest absis continua el fris format per un grup de quatre arcuacions, en què els extrems són delimitats també per les lesenes corresponents. A la façana de migdia hi ha també, centrada, una finestra. Els absis laterals i absidiola presenten una decoració llombarda forada per un fris de sis arcuacions limitades als extrems per dues lesenes. Just per sota del fris i coincidint amb la vertical del permòdol central hi ha la finestra que correspon a cada absis. Aquestes són de dimensions més petites que les finestres de l'absis central. Sobre la volta de la nau i en l'encreuament amb el transsepte hi ha un petit campanar de torre, de planta quadrada amb dos pisos al qual s'accedeix des de la rectoria. Té finestres a les quatre cares sense divisions interiors amb una coberta feta a partir d'una falsa volta piramidal amb carreus. En el primer nivell hi ha quatre finestres, una a cada cara amb un arc de mig punt; al segon nivell les finestres són geminades i estan formades per dos arcs de mig punt separats per una columna, el fust de la qual és format per tres cossos. El cos central és cilíndric una mica bombat del centre i els dos dels extrems, separats per un astràgal tenen forma de piràmide truncada. Sobre aquesta columna hi ha un capitell. El campanar, té una línia d'inflexió, formada pel parament vertical i la volta una corretja de fusta que ressegueix tot el perímetre interior. Aquesta corretja, segurament servís d'assentament d'una possible coberta de fusta anterior a l'actual de pedra. El campanar per fora té uns paraments llisos sense cap tipus de decoració. La coberta, és de teula àrab, de la qual arrenca d'una cornisa formada per peces de ceràmica moderna. L'aparell d'aquest edifici és fet amb pedra de paredar de mida reduïda, disposada en filades horitzontals molt regulars. La pedra, aprofitant que a la zona té forma de llosa és desbastada a la cara vista per tal de deixar-la més o menys plana.

Observacions:

La clau de l'ermita està guardada a la rectoria

Història

L'any 999 el vicari del monestir de Sant Cugat del Vallès comprà al comte de Barcelona per una unça d'or el gran alou de Montmajor (actual Farell), que comprenia tota la muntanya des de la falda meridional vora Sentmenat i Palaudàries fins al torrent del castell de Gallifa al nord. S'hi bastí una església de Sant Sebastià anys abans del 1077, data d'una de les primeres notícies documentades que es tenen on se l'anomena

"ecclesia sancti Sebastiani de monte maiore". La pertinença tant del lloc com de l'església al cenobi sant cugatenc fou ratificada els anys 1098, 1120 i 1131 mitjançant unes butlles dels papes Urbà II i Calixte II i una escriptura de confirmació de bens del comte Ramon Berenguer III, respectivament. Posteriorment, l'any 1216 el bisbe de Barcelona, confirmava també la donació amb certes reserves a favor de l'església de Caldes; aquesta donació ocasionà plets i discussions i si bé els rectors els nomenaven des de Sant Cugat, sovint l'església de Caldes s'hi oposava con consta que féu el 1305. Sembla però que el 1400 era ja sufragània de Caldes. A causa de la migrades del terme el sosteniment d'un rector era difícil. El 1413 era a càrrec del de Sant Llorenç Savall, ja que en aquell moment l'església de Sant Sebastià només disposava de dos feligresos. Als segles posteriors consta com a parròquia de vegades annexa o encomanada a la de Caldes tot i que alguna vegada havia estat regida pels rectors de Gallifa. Finalment el 1868 fou erigida en parròquia independent i li van ser unides diverses cases de la parròquia de Gallifa de Sant Llorenç i de Caldes. Actualment tot i que no li ha estat llevat el caràcter parroquial torna a ésser en la pràctica una sufragània de Caldes. La campana gran, porta el nom de Mercè; fou construïda a Olot i col·locada l'any 1974. La petita no té nom, però és la més antiga. Segons Moreu-Rey, l'any 1657, l'ermita tenia els altars dedicats a Sant Silvestre i a Sant Pere. L'any 1744 tenia la talla de Sant Isidre, sense altar i el de Sant Crucifix. Consta també que més tard n'hi hagué un dedicat a Santa Roser. Finalment, documenta de l'any 1776 els altars dedicats als Sants Crucifix, Roser i Isidre i Silvestre, sense comptar l'altar major.

Bibliografia

ADELL I GISBERT, Joan-Albert. (1986). L'arquitectura romànica. Col·lecció: coneguem Catalunya. Pàgs.75. Els llibres de la frontera, 16. Barcelona. BARRAL I ALTET, Xavier. (1984a). Sant Cugat Salou (o del Racó), dins Catalunya Romànica. Fundació Enciclopedia Catalana; volum XI, pàgs. 345. Barcelona. GARCIA I CARRERA, R. (1986). Esglésies i Capelles romàniques de Caldes de Montbui, Pàgs.27-30. Editorial Egara. Terrassa. GARCIA I PIÑOL, R. (1972). L'art de bizanci a Sant Sebastià de Montmajor, "Muntanya", núm. 660. Butlletí del CEC. Barcelona. GENERALITAT DE CATALUNYA. (2008). Inventari del Patrimoni Cultural i Immobile de Catalunya. Caldes de Montbui (Vallès Oriental). Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Direcció General del Patrimoni Cultural. Servei d'Arqueologia i Paleontologia. Barcelona, maig de 2008. MAS I DOMÈNECH, J. (1906-1921). Notes històriques del Bisbat de Barcelona. 13 volums. Establiment tipogràfic "La Renaixensa". Barcelona (primera edició 1908). MOREU-REY, E. (1962). La rodalia de Caldes de Montbui. Repertori històric de noms de lloc i de persona. Pàg. 207. Editorial Teide. Barcelona. MOREU-REY, (1964). La Rodalia de Caldes de Montbui. Repertori històric de noms de lloc i de noms de persona. Ed. Teide. Barcelona. MOREU-REY, (1964). Caldes de Montbui, capital degana del Vallès. Rafael Dalmau editor. Barcelona. MOREU-REY, (1964). Sant Sebastià de Montmajor. Impremta Joan Sallent. Sabadell. RIUS I SERRA, J. (1945). El cartulario de "Sant Cugat" del Vallès. III volums. Consejo Superior de Investigaciones Científicas, pàg. 290. doc. 343. Barcelona. VALL-MASVIDAL, Ramon. (1983). El romànic del Vallès, pàg. 168. Ed. AUSA. Sabadell. WHITEHILL, Walter Muir. (1974). L'art romànic a Catalunya, segle XI, pàgs. 48-49. Edicions 62 (primera edició 1941). Barcelona.

